

کارآفرینی و مدیریت کسب و کار در روستا

مؤلفان:

دکتر غلامرضا طالقانی

مهندس ساجدی بنه کهل

محسن ذبیحی جامخانه

روشن
علم

سرشناسه	: طالقانی، غلامرضا، ۱۳۲۸ - Taleghani, Gholam Reza
عنوان و نام پدیدآور	: کارآفرینی و مدیریت کسب و کار در روستا/ مؤلفان غلامرضا طالقانی، مرتضی حاکی بنه کهل، محسن ذبیحی جامخانه.
مشخصات نشر	: تهران: رصد علم، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۲۹۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۹۶-۳۷-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: کارآفرینی -- ایران
موضوع	: Entrepreneurship -- Iran
موضوع	: عمران روستایی -- ایران
موضوع	: Rural development -- Iran
موضوع	: روستاها -- ایران
موضوع	: Villages -- Iran
شناسه افزود	: حاکی بنه کهل، مرتضی، ۱۳۶۶ -
شناسه افزود	: ذبیحی جامخانه، محسن، ۱۳۶۵ -
رده بندی کنگر	: ۱۳۰ ک۲ ط۲/۱۵ HB۶۱۵
رده بندی دیویی	: ۰۴۰/۵۵/۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۰ ۸۶۴۳

رصد علم

کارآفرینی و مدیریت کسب و کار در روستا

مؤلفان: دکتر غلامرضا طالقانی - مرتضی حاکی بنه کهل - محسن ذبیحی جامخانه

چاپ اول: تهران ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۹۶-۳۷-۰

ناشر: انتشارات رصد علم

طراح جلد: مهسا جلیله

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

فهرست

۱۳	 مقدمه
----	-------------

فصل اول

۱۵	 روستا
۱۵	 تعریف روستا
۱۷	 انواع روستا
۱۷	 دهکده های نابالغ
۱۷	 دهکده های نیمه پایدار
۱۷	 دهکده های پایدار
۱۷	 گروه بندی روستاها براساس شکل استقرار و آب آنها
۱۹	 روستاهای پراکنده
۲۰	 روستاهای بینابین
۲۱	 روستا و اقلیم
۲۳	 تعریف اقلیم
۲۳	 اقلیم های ایران
۲۵	 انواع سکونتگاه های روستایی
۳۹	 قشرهای جمعیت روستایی در ایران

فصل دوم

۴۱	 روستا و توسعه پایدار
۴۱	 مروری بر پیشینه مفهوم توسعه
۴۲	 مفهوم توسعه روستایی
۴۵	 توسعه پایدار روستایی
۴۶	 اهمیت توسعه روستایی
۴۷	 توسعه روستایی؛ ضرورتها و راهبردها
۴۹	 عوامل توسعه روستایی

آموزش روستایی	۵۱
آموزش و توسعه روستا	۵۱
اهمیت آموزش در جامعه روستایی	۵۲
توسعه کشاورزی در برابر توسعه صنعتی	۵۴
عمران روستایی	۵۵
آب در روستا	۵۶
تأثیر بر توسعه اقتصادی در عمران روستایی	۵۷
تأثیر توسعه روستایی بر توسعه ملی	۵۸

فصل سوم

کسب و کار روستایی	۶۷
تعریف کسب و کار روستایی	۶۷
انواع کسب و کار	۶۹
کسب و کار خانگی	۶۹
مزایای کسب و کار خانگی	۶۹
کسب و کار اینترنتی	۷۰
تفاوت کسب و کار اینترنتی با تجارت الکترونیکی	۷۰
انواع کسب و کارهای اینترنتی	۷۰
فناوری اطلاعات	۷۱
تعریف فناوری اطلاعات	۷۱
کاربردهای فناوری اطلاعات	۷۱
انواع کسب و کارهای فن آوری اطلاعات و ارتباطات	۷۲
کسب و کار خانوادگی	۷۳
کسب و کار روستایی	۷۳
نقش خانواده‌ها در توسعه کسب و کار روستایی	۷۵
حوزه‌های عمده کسب و کار روستایی	۷۶
کشاورزی	۷۶

دام پروری	۷۸
صنایع تبدیلی	۸۰
صنایع دستی	۸۳
گردشگری	۸۴
گام‌های ایجاد یک کسب و کار	۸۷

فصل چهارم

خوشه‌های صنعتی روستایی	۸۹
پیشینه شکل‌گیری مفهوم خوشه صنعتی	۸۹
مفهوم خوشه صنعتی (خوشه کسب و کار)	۹۱
مزایای یک خوشه صنعتی	۹۵
مزیت تولید انبوه	۹۵
مزیت‌های هدف	۹۵
صرفه‌های حاصل از تجمیع (صرفه‌های هم‌منشی)	۹۶
صرفه‌های شهری شدن	۹۶
صرفه‌های ناشی از مقیاس	۹۶
صرفه ناشی از تنوع	۹۷
خوشه‌های کسب و کار روستایی	۹۷

فصل پنجم

کارآفرینی روستایی	۱۰۳
کارآفرینی و توسعه روستایی	۱۰۳
موانع و محدودیتهای گسترش کارآفرینی	۱۰۵
کارآفرینی زنان روستایی	۱۰۶
موانع کارآفرینی روستایی	۱۰۹
راهکارهای گسترش کارآفرینی در مناطق روستایی	۱۱۲
تجربیات کشور چین در زمینه کارآفرینی روستایی	۱۱۶
درس‌هایی از کارآفرینی روستایی در چین	۱۲۰

- ۱۲۴..... مراکز رشد روستایی و کارآفرینی در روستا
- ۱۲۶..... رسالت اصلی واحدهای رشد روستایی
- ۱۲۷..... ساختار مراکز رشد روستایی
- ۱۲۸..... چرخه ایجاد تا فعالسازی واحدهای رشد روستایی
- ۱۲۹..... منافع حاصل از ایجاد مراکز رشد روستایی

فصل ششم

- ۱۳۱..... کسب و کار روستایی در بخش کشاورزی
- ۱۳۱..... ترفیع کشاورزی
- ۱۳۵..... ارکان کشاورزی
- ۱۳۶..... اقتصاد کشاورزی: تعریف و هدف
- ۱۳۷..... نقش کشاورزی در اقتصاد
- ۱۳۸..... افراد دخیل در بخش کشاورزی
- ۱۳۹..... مهمترین نقش‌های کشاورزی اقتصاد
- ۱۳۹..... باغداری
- ۱۴۱..... مدیریت تولیدات کشاورزی در روستا
- ۱۴۴..... مدیریت مزرعه به عنوان شغل و کار تجاری
- ۱۴۴..... رابطه مدیریت تولیدات کشاورزی و دامپروری با سایر علوم
- ۱۴۶..... مدیریت مزرعه و عدم حتمیت
- ۱۴۷..... شاخص‌های تعیین کننده تیپ کشت
- ۱۴۹..... وظایف و ابزار کار مدیر کشاورزی
- ۱۵۳..... اصل جانشینی یا جایگزینی در تولیدات کشاورزی
- ۱۵۴..... مدیریت خاک و آب و نهاده‌های کشاورزی

فصل هفتم

- ۱۵۹..... کسب و کار روستایی در بخش دامپروری
- ۱۵۹..... اهمیت پرورش حیوانات در اقتصاد کشور
- ۱۵۹..... ۱- از نظر تغذیه
- ۱۶۰..... ۲- پوشاک

۱۶۱	۳- نیروی کار
۱۶۱	تاریخچه دامپروری در ایران
۱۶۳	تعریف دامپروری
۱۶۴	حیوانات اهلی
۱۶۴	وابستگی
۱۶۵	پیشرفت مدنی
۱۷۳	انواع پرورش حیوانات
۱۷۳	پرورش آبیان
۱۷۳	تاریخچه ختیر پرورش ماهی در دنیا و ایران
۱۷۵	پرورش کرم ابرسم
۱۷۷	پرورش طیور
۱۷۸	آب و هوای گرمسیری
۱۷۹	آب و هوای معتدل گرمسیری
۱۷۹	آب و هوای معتدل
۱۷۹	آب و هوای کویری (گرم و خشک)
۱۸۰	پرورش دام سبک و سنگین
۱۸۱	نکاتی پیرامون بهره‌وری بیشتر در تولیدات دامی

فصل هشتم

۱۸۳	صنایع و نقش آن در کسب و کار روستایی
۱۸۳	صنایع روستایی
۱۸۴	بررسی ساختار صنایع روستائی کشور
۱۸۶	ابعاد صنایع روستایی
۱۸۶	ویژگی‌های اصلی صنایع روستایی
۱۹۰	لیست طرح‌های صنایع روستایی
۱۹۲	صنایع تبدیلی و تکمیلی روستایی
۱۹۴	نقش صنایع تبدیلی و تکمیلی محصولات کشاورزی

- ۱۹۵..... عمده ترین مشکلات در توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی
- ۱۹۷..... چرا توسعه صنایع تبدیلی تا این اندازه حائز اهمیت است برای کشور؟
- ۱۹۸..... صنعت فرش دستبافت
- ۱۹۹..... بررسی نیروی انسانی شاغل در صنعت فرش دستبافت
- ۱۹۹..... مسائل و مشکلات صنعت فرش دستبافت
- ۲۰۰..... صنایع دستی
- ۲۰۲..... توزیع جغرافیایی مراکز تولید صنایع دستی و روستایی ایران
- ۲۰۲..... آسیب شناسی صنایع کسب و کار روستایی (بررسی کمبود امکانات و تسهیلات)
- ۲۰۲..... الف- مشکلات مربوط به راه روستایی
- ۲۰۳..... ب- مشکلات مربوط به تامین برق
- ۲۰۳..... ب- مشکلات مربوط به تامین آب
- ۲۰۴..... ت- مشکلات مربوط به تهیه سوخت
- ۲۰۴..... مشکلات مربوط به نیروی انسانی و دانش فنی و مهارت نیاز
- ۲۰۴..... مشکلات مربوط به ماشین آلات و مصالح ساختمانی مورد نیاز
- ۲۰۵..... مشکلات مربوط به توان کارشناسان بانک و جهاد دموکراتیک، نمایشی های لازم
- ۲۰۵..... تکنولوژی مناسب
- ۲۰۶..... تکنولوژی مناسب جامعه روستایی
- ۲۰۸..... مراحل انتخاب تکنولوژی مناسب روستایی
- ۲۰۹..... چگونه می توان تکنولوژی مناسب را به کار گرفت؟
- ۲۰۹..... ویژگی های لازم برای گزینش تکنولوژی مناسب در روستا
- ۲۱۰..... اثرات تکنولوژی بر تولید، درآمد و شرایط زندگی روستاییان
- ۲۱۱..... تجارب صنایع روستایی (کوچک، تبدیلی، دستی) در کشورها
- ۲۱۲..... چین و بهره وری صنایع روستایی (کوچک، تبدیلی، دستی)
- ۲۱۳..... آمریکا و بهره وری صنایع روستایی (کوچک، تبدیلی، دستی)

فصل نهم

۲۱۵	کسب و کار روستایی در بخش گردشگری
۲۱۵	گردشگری و نقش آن در توسعه روستایی
۲۱۶	ارکان صنعت گردشگری
۲۱۷	گردشگری در ایران
۲۱۸	اهمیت گردشگری
۲۱۸	-افزایش درآمد
۲۱۸	-اشتغال زایی
۲۱۸	انواع گردشگری
۲۲۰	گردشگری روستایی
۲۲۵	خلیفه‌های گردشگری: ستارهای اقلیم‌های جغرافیایی
۲۲۶	اقلیم گرم خشک
۲۲۷	اقلیم سرد کوهستانی
۲۲۷	اقلیم معتدل و مرطوب
۲۲۸	اقلیم گرم و مرطوب
۲۲۹	منافع حاصل از توسعه گردشگری روستایی
۲۳۰	نکاتی مهم در رابطه با گردشگری روستایی و توسعه آن

فصل دهم

۲۳۳	بازاریابی و فروش تولیدات کشاورزی
۲۳۳	تعریف بازاریابی
۲۳۴	تشکیلات بازاریابی تولیدات کشاورزی
۲۳۸	بازاریابی و شرکت‌های تعاونی
۲۳۹	ویژگی‌های خاص محصولات کشاورزی در بازاریابی
۲۴۱	درجه‌بندی محصولات و روش‌های آن
۲۴۲	استاندارد تولیدات کشاورزی
۲۴۳	انبار کردن تولیدات کشاورزی

فصل یازدهم

۲۴۵.....	فناوری اطلاعات و ارتباطات در توسعه کسب و کار روستایی
۲۴۵.....	مقدمه
۲۴۶.....	تاریخچه ICT روستایی در جهان و ایران
۲۴۷.....	تعریف ICT
۲۴۸.....	ICT، کارآفرینی و توسعه کسب و کار
۲۵۰.....	ICT چگونه موجب توسعه کسب و کارهای روستایی می‌شود؟
۲۵۱.....	ICT و توسعه کسب و کارهای روستایی
۲۵۲.....	ICT و کسب و کارهای مبتنی بر منابع طبیعی
۲۵۳.....	ICT و توسعه کسب و کارهای مبتنی بر کشاورزی
۲۵۵.....	ICT و تجارت الکترونیک در روستا
۲۵۶.....	ICT و تسهیل تبلیغات، بازاریابی و فروش محصولات
۲۵۸.....	ICT، دورکاری و خوداشتغالی در روستا
۲۵۸.....	مشکلات اصلی توسعه ICT در روستا
۲۶۱.....	پیوسته‌ها
۲۷۳.....	منابع

مقدمه

پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی به رهبری حکیمانه رهبر کبیر انقلاب حضرت امام خمینی (ره) تغییر در مناسبات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در جامعه کاملاً مأمور به نظر می‌رسید. بنابراین انقلاب اسلامی ایران اهداف عالیه و والای الهی و دایرمان حمایت از مستضعفان و پابرهنگان خیلی از معاملات را به هم زد. با عنایت به میثاق ملی این امت (قانون اساسی) که نشأت گرفته از پیام جاودانی اسلام و قرآن بوده و - در زمان شهادت شهادت گرانقدر و فداکاری‌های این ملت سلحشور در تاریخ است و همچنین توجه بر زمان اول و دوم توسعه که رفع محرومیت‌ها و ایجاد اشتغال و تأمین عدالت اجتماعی و... به آن مورد تأکید مدیران طراز اول کشور قرار گرفته و توجه به مصالح کلی مملکت در سطح ملی (به‌طور دائم) و درک ضرورت‌ها، همچنین توجه به این واقعیت که درصد بسیار بالایی از جمعیت کشور در روستاها به سر می‌برند (به‌طور اخص) و به دلایل سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، ضرورت برنامه‌ریزی برای این جمعیت عظیم امری بدیهی بود.

از سویی دیگر کشاورزی به‌عنوان محور اصلی توسعه و ضامن استقلال سیاسی، اقتصادی ملی ما می‌باشد، بنابراین پرداختن به مسائل و مشکلات روستاها می‌تواند استقلال سیاسی، اقتصادی ما را تضمین نماید. حمایت از بخش کشاورزی با کاهش بیکاری‌های پنهان و آشکار و ایجاد صنایع تبدیلی در جوار کشاورزی و دامداری در جهت تقویت ساختار اقتصادی امر بدیهی و در درازمدت اجتناب ناپذیر می‌باشد. پرداختن به صنایع روستایی اثرات مثبتی در جامعه دارد که از جمله می‌توان به ایجاد تعادل نسبی بین جوامع شهری و روستایی، کاهش فقر، کاهش مهاجرت، ایجاد اشتغال،

عدم وابستگی و... را نام برد. بنابراین پرداختن و تحقیق و تفحص در مدیریت کسب و کار روستایی به عنوان یک ضرورت در برنامه‌های رشته کارآفرینی و کسب و کارهای کوچک تلقی می‌شود.

در این کتاب تلاش شده تا شناختی کلی از روستا و توسعه پایدار روستا، کارآفرینی و کسب و کار روستایی و مباحث مرتبط به آن به مخاطب ارائه شود که این جامعیت امکان پرداختن به همه مسائل ذکر شده را به صورت جزئی امکان‌پذیر نکرده است.

در فصل اول کتاب، کلیاتی درباره روستا و تعاریف و مفاهیم مربوط به آن ارائه شده است. در فصل دوم موضوع توسعه پایداری روستایی بررسی شده و در فصل سوم بحث کسب و کار روستایی مورد بررسی قرار گرفته است تا افرادی که علاقه‌مند به فعالیت در حوزه کسب و کار روستایی هستند؛ می‌توانند با استفاده از مطالب این فصل دیدگاه کلی راجع به کسب و کار روستایی داشته باشند.

در فصل چهارم موضوع خوشه‌های کسب و کار روستایی از نظر خواهد گذشت و در فصل پنجم نیز بحث مهم کارآفرینی روستایی مرور خواهد شد. در فصول ششم تا نهم به حوزه‌های اصلی کسب و کار روستایی شامل کشاورزی، دامپروری، صنعت و گردشگری پرداخته شده است. در نهایت در فصل ده نیز موضوع بازاریابی و فروش محصولات کشاورزی مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است. ضمن تشکر از توجه شما خواهشمند است؛ هرگونه انتقاد و پیشنهاد در رابطه با این

کتاب را از طریق آدرس الکترونیکی rasad.nashr@yahoo.com اعلام فرمایید.